

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Taistelu jatkuu

Lutakko Liekeissä –festivaalin kehittämissuunnitelma

Jenna Lahtinen

Kulttuurituotannon koulutusohjelma 240 op

09/11

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jenna Lahtinen	Sivumäärä 35 ja 3 liitesivua
Työn nimi Taistelu jatkuu – Lutakko Liekeissä –festivaalin kehittämissuunnitelma	
Ohjaava(t) opettaja(t) Molla Walamies, Hannu Sirkkilä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Jyväskylän elävän musiikin yhdistys Jelmury	
Tiivistelmä <p>Jyväskylän elävän musiikin yhdistys Jelmury on yleishyödyllinen yhdistys, joka järjestää kulttuuritilaisuuksia omissa tiloissaan Tanssisali Lutakossa vuosittain noin 120-140. Toiminnan pääpaino on klubi-keikkajärjestämisessä, mutta viime vuosien aikana yhdistys on tehnyt uusia aluevaltauksia myös festivaalijärjestämisen kentällä.</p> <p>Yhdistys järjesti Lutakko Liekeissä –festivaalin ensimmäistä kertaa kesällä 2006. Siitä lähtien festivaalia on järjestetty joka elokuu, ja se on vakiinnuttanut paikkansa Tanssisali Lutakon syyskauden avajais-tapahtumana.</p> <p>Käsittelen opinnäytetyössäni Lutakko Liekeissä –festivaalin tuotantoa, kehitystä ja tulevaisuuden haasteita kesän 2010 festivaalia esimerkkinä käyttäen. Lisäksi pohdin tapahtuman merkitystä Jyväskylän elävän musiikin yhdistyksen toiminnalle ja sen kehitykselle. Pysin opinnäytetyöni kautta vastaamaan kysymykseen, miksi Lutakko Liekeissä –festivaali on ollut edistysaskel yhdistyksen toiminnassa. Lisäksi käsittelen tapahtumaa ja Jelmun toimintaa vapaaehtoistyön näkökulmasta. Uskon opinnäytetyöni kautta löytäväni uusia näkökulmia festivaalin kehittämiseksi myös jatkossa.</p> <p>Opinnäytetyöni teoreettinen viitekehys pohjaa tapahtumajärjestämistä ja tuotantoa, vapaaehtoistyötä ja kulttuurin taloutta käsittelevään aineistoon. Tutkimusmetodeina olen käyttänyt tutkimushaastattelua, osallistuvaa havainnointia ja toimintatutkimusta. Aineistoa opinnäytetyöhöni olen kuitenkin ennen kaikkea saanut käytännön työstä elävän musiikin alalla.</p>	
Asiasanat festivaalit, tapahtumatuottaminen, yleisötilaisuudet, rock, yhdistystoiminta, vapaaehtoistyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Jenna Lahtinen	Number of Pages 38
Title The battle goes on – Development plan for Lutakko Liekeissä –festival	
Supervisor(s) Molla Walamies, Hannu Sirkkilä	
Subscriber and/or Mentor Jyväskylä live music association Jelmu ry	
Abstract <p>Jyväskylä live music association Jelmu ry is a non-profit organization which arranges rock concerts and other cultural events in Jelmu's own club called Tanssisali Lutakko in Jyväskylä. Annually there are about 120-140 concerts in Lutakko. The main agenda is to organize club gigs but within a couple a last years Jelmu has started its own festival too.</p> <p>Lutakko Liekeissä ("Lutakko in flames") –festival was organized first time in summer 2006. Nowadays it is the opening party for Lutakko autumn period of concerts as well as the end of summer break.</p> <p>The main aim of my thesis is to introduce production, development and futures challenges of Lutakko Liekeissä –festival. In addition I reflect the meaning of the festival to Jelmu as a developing association and the meaning to the volunteer workers of Jelmu. Throughout my thesis I will try to find new perspective for developing the festival in the future too.</p> <p>Theoretical context of my thesis is based on material dealing with event production, volunteer work and the economy of culture production. Research methods I have used include research interview, participating observation and activity analysis. Most of all material for my thesis comes from my hand-on work with live music branch.</p>	
Keywords festivals, production, event management, voluntary work, rock, association activity	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TUTKIMUSAINEISTON KÄSITTELY JA METODIT	7
2.1 Osallistuva havainnointi	8
2.2 Tutkimushaastattelu	9
2.3 Toimintatutkimus	10
3 JYVÄSKYLÄN ELÄVÄN MUSIIKIN YHDISTYS JELMU RY	10
3.1 Jelmun historia	13
3.2 Tanssisali Lutakko	15
4 LUTAKKO LIEKEISSÄ –FESTIVAALI YLEISESTI	17
5 FESTIVAALIN TUOTANTO	18
5.1 Markkinointi	20
5.2 Talous	21
5.3 Vapaaehtoistyö	23
6 LUTAKKO LIEKEISSÄ –FESTIVAALIN MERKITYS JELMULLE	25
7 TULEVAISUUDEN HAASTEET	27
8 FESTIVAALIN KEHITTÄMISSUUNNITELMA	28
8.1 Taiteelliset visiot	29
8.2 Talouden haasteet	30
8.3 Markkinoinnin ja tiedottamisen kehittäminen	31
8.4 Tapahtuma-alue tulevaisuudessa	32
LÄHTEET	34
LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Jyväskylän elävän musiikin yhdistys Jelmury (jäljempänä Jelmury) on toiminut omissa tiloissaan Tanssisali Lutakossa Jyväskylässä vuodesta 1990. Kahdenkymmenen vuoden aikana yhdistyksestä on kehittynyt valtakunnallisestikin merkittävä elävän musiikin toimija. Toiminta on keskittynyt klubikeikkajärjestämiseen, mutta viimeisen viiden vuoden aikana yhdistyksessä on noussut esiin tarve löytää uusia aluevaltauksia elävän musiikin saralla.

Lutakko Liekeissä on Jelmun oma festivaali, joka järjestettiin ensimmäistä kertaa kesällä 2006 Tanssisali Lutakossa ja sen pihapiirissä. Aloite festivaalin järjestämisestä tuli yhdistyksen omien vapaaehtoistyöntekijöiden keskuudesta ja asiaa lähti ajamaan festivaalin promoottorina siitä asti toiminut Raine Pulkkinen. Hyvin pian kävi kuitenkin ilmi, että tapahtuman järjestämiseen tarvitaan vetoapua myös yhdistyksen palkallisilta työntekijöiltä, joilla on vapaaehtoistyöntekijöitä laajempi käsitys yhdistyksen ja Tanssisali Lutakon käytännönasioista.

Olen aloittanut työurani Jelmussa vapaaehtoistyöntekijänä vuonna 2003 ja sittemmin työllistynyt yhdistykseen työelämävalmennuksen kautta. Työskentelin Jelmun vapaaehtoisvastaavana tuolloin vuonna 2006, kun Lutakko Liekeissä –festivaalia alettiin järjestää ensimmäistä kertaa. Puoliksi vahingossa otin vastuulleni festivaalin tuottamisen. Olin jo tuolloin kiinnostunut laajemmista tapahtumatuotannoista, ja Lutakko Liekeissä –festivaali antoi turvallisen maaperän harjoitella tapahtumajärjestämistä festivaalientällä.

Ensimmäisen Lutakko Liekeissä –festivaalin jälkeen yhdistyksen työntekijöiden keskuudessa oli selvää, että tapahtumasta rakennetaan pysyvä osa Tanssisali Lutakon toimintaa. Siitä asti tapahtumaa on pyritty kasvattamaan maltilla sen laatu ja taso säilyttäen. Ohjelmistosta on rakennettu laadukkaasti profiloitu, kenties hieman marginaalinenkin, jotta se toteuttaisi sitä samaa korkeatasoista linjaa, jota Tanssisali Lutakon ohjelma muutoinkin noudattaa. Lutakko Liekeissä –festivaalin kohderyhmä on musiikin harrastajat ja musiikista yli genererajojen kiinnostuneet elävän musiikin kuluttajat.

Lutakko Liekeissä –festivaalista on muotoutunut yhdistykselle uuden sukupolven esiinmarssi. Festivaaliin kiteytyy yhdistyksen tavoite jakaa vastuuta laajemmalle ja useampiin käsiin sekä opettaa uutta yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöille. Yhdistyksen toiminnanjohtaja Jonna Paananen ja promoottori Matti Salmela osallistuivat ”Liekkien” järjestämiseen ainoastaan konsultin ominaisuudessa sekä henkisenä tukena. Käytännön vetovastuu on uudella sukupolvella, ja siksi se onkin merkittävä edistysaskel yhdistyksen toiminnassa.

Opinnäytetyöni käsittelee Lutakko Liekeissä –festivaalin tuotantoa, sen kehitystä ja tulevaisuuden haasteita. Käsittelen tapahtuman tuotantoa kesän 2010 festivaalia esimerkkinä käyttäen. Lisäksi pohdin festivaalin merkitystä Jyväskylän elävän musiikin yhdistykselle ja sen toiminnan kehitykselle. Pysin vastaamaan kysymykseen, miksi festivaali on ollut edistysaskel yhdistyksen toiminnassa ja mitä se antaa yhdistyksen työntekijöille, niin palkallisille kuin vapaaehtoisillekin. Opinnäytetyöni keskeisin tavoite on luoda Lutakko Liekeissä –festivaalin kehittämissuunnitelma, jonka viitoittamalla tiellä festivaalia voidaan järjestää jatkossakin.

2 TUTKIMUSAINIESTON KÄSITTELY JA METODIT

Valitsin tutkimukseni aiheeksi Jyväskylän elävän musiikin yhdistyksen ja Lutakko Liekeissä –festivaalin, koska tapahtuman tuottajana olen halukas saamaan tietoa teknisestä tuotannosta yksin käsiin. Uskon opinnäytetyöni kautta löytäväni uusia näkökulmia festivaalin kehittämiseen jatkossakin.

Lutakko Liekeissä -festivaalin kehityksen ja sen tulevaisuuden haasteet voi ymmärtää yhdistyksen kaksikymmenvuotisen historian ja toimijoiden kautta. Yhdistyksen historiassa käydyt ponnistelut toiminnan jatkuvuuden mahdollistamiseksi on muokannut monia käytänteitä, joiden mukaan Jelmussa toimitaan vielä tänäkin päivänä. Käsittelen yhdistyksen historiaa tarkemmin luvussa 3 Jyväskylän elävän musiikin yhdistys Jelmu ry. Opinnäytetyöni aineisto perustuu

suurelta osin käytännön elämän toimintamallien tarkasteluun ja yhdistyksen toimijoiden tietotaitoon, jota työtäni varten olen havainnoinut.

2.1 Osallistuva havainnointi

Opinnäytetyössä käyttämistäni tutkimusmetodeista yksi on osallistuva havainnointi. Olen kerännyt aineistoa opinnäytetyöhöni osallistumalla oman työni kautta yhdistyksen toimintaan. Osallistuvassa havainnoinnissa tyypillistä on, että tutkija osallistuu tutkittavien ehdoilla heidän toimintaansa. Tällaiset tutkimukset ovat usein kenttätutkimuksia. Tutkija pyrkii pääsemään havainnoitavan ryhmän jäseneksi, jolloin hänelle saattaa muodostua jokin rooli ryhmässä ja tutkittavassa toiminnassa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 211.) Opinnäytetyöni teko-prosessi poikkeaa osallistuvan havainnoin määritelmistä jossain määrin. Olen pitkästä työhistoriasta johtuen ollut osa Jelmua ja tutkittavaa ryhmää jo kauan ennen tutkimuksen tekemistä. Minulle on muodostunut rooli ryhmässä muiden ansioiden, kuin tutkimuksen tekemisen myötä.

Osallistuvana havainnoitsijana tutkijan ei tulisi työntää itseään esille tarkoituksellisesti. Kentällä tulee kuitenkin vastaan lukuisia tilanteita, jolloin sitä ei voida välttää. (Grönfors 2008, 53.) Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen ja tarve sen tekemiseen on tullut yhdistykseltä. En kiistä työvuosieni ja asemani vaikuttavan tutkimukseeni ja tiedostan oman vaikutukseni saatuun tietoon. Koen sen kuitenkin enimmäkseen positiivisena tekijänä. Onhan kyseessä yhdistys ja toiminto, jonka analysointi on mahdollista ainoastaan riittävän pohjatiedon ansiosta.

Opinnäytetyöni tutkimuseettinen ongelma ei ole niinkään osallistuvan havainnoinnin perinteisenä pidetty kompastuskivi. Osallistuvan havainnoinnin problematiikka on usein se, miten kertoa tutkittaville tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta esimerkiksi sellaisissa ryhmissä, joissa tutkimukseen ei välttämättä suostuttaisi. Vaihtoehtona on tehdä sellainen tutkimus, jossa tutkittaville tehdään heti alussa selväksi, että tutkija on ryhmän toiminnassa mukana havainnointien tekijänä. (Hirsjärvi ym 2007, 211-212.) Näihin ongelmiin en kuitenkaan omassa työssäni törmännyt, sillä olin jo tutkimuksen alussa osa tutkittavaa toimintaa.

Ristiriitoja kuitenkin aiheutti, kuten osallistuvassa havainnoinnissa yleensäkin kysymys siitä, kuinka toimia luonnollisesti ja aidosti, mutta kerätä kuitenkin aineistoa tieteellistä tarkoitusta varten (mt., 212). Opinnäytetyön tekemisen suurin haaste on ollut objektiivisen ja subjektiivisen tiedon erottaminen toisistaan.

2.2 Tutkimushaastattelu

Olen kerännyt aineistoa opinnäytetyöhöni myös haastattelemalla yhdistyksen yhtä voimahahmoa ja toimijaa, Lutakko Liekeissä –festivaalin promoottoria Raine Pulkista. Valitsin haastattelun aineistonkeruumenetelmäksi, koska menetelmä on joustava ja korostaa sitä, että yksilö on tutkimustilanteessa nähtävissä subjektina. Yksilö on tutkimuksessa merkityksiä luova ja aktiivinen osapuoli. (Hirsjärvi ym 2007, 200.) Pulkisen asema yhdistyksen toiminnassa on nimenomaan osallistuva ja toimintaa luova. Lisäksi hänen pitkä työkokemuksensa festivaalin promoottorina on antanut hänelle näkemystä tulevaisuuden visioista ja kehittämistä vaativista seikoista.

Tutkimushaastattelun etuna voidaan pitää sitä, että vastaajaksi suunnitellut henkilöt on helppo saada mukaan tutkimukseen ja haastateltavat on mahdollista tavoittaa myöhemminkin, mikäli aineistoa on tarpeen täydentää. Haastatteluun katsotaan kuitenkin sisältyvän myös monia ongelmia ja virheellisen tiedon mahdollisuuksia, jotka aiheutuvat niin haastateltavasta kuin haastattelijastakin. (mt., 201.) Oman tutkimushaastatteluni mahdolliset virheet ja tutkimuseettiset ongelmat liittyvät haastateltavan ja itseni väliseen pitkään yhteiseen työhistoriaan ja rooleihin, joita noudatamme työelämässä myös tutkimuksen ulkopuolella. Täysin objektiivista haastattelija-haastateltava-roolijakoa oli mahdotonta toteuttaa, mutta aineiston merkitys onkin erityisesti Pulkisen visioissa tulevaisuudesta ja hänen luovassa osallistumisessa käytännön toimintaan.

2.3 Toimintatutkimus

Opinnäytetyöni tutkimusmetodeissa on myös viitteitä toimintatutkimukseen. Toimintatutkimus suuntautuu käytäntöön ja se on ongelmakeskeistä. Sen tavoitteena on yhteisön toiminnan ja sosiaalisten käytäntöjen kehittäminen. Toimintatutkimus on myös poliittista, yhteiskunnallisesti kantaaottavaa. Sen vaikutus ulottuu myös niiden ihmisryhmien ulkopuolelle, jotka ovat välittömästi toimintatutkimuksessa mukana. Tutkimuksessa voi olla toimintatutkimuksen piirteitä, vaikka se ei olisikaan ”puhdasta” toimintatutkimusta. Laajassa mielessä mikä tahansa ihmisen sosiaaliseen toimintaan kohdistuva tutkimus voidaan ymmärtää toimintatutkimukseksi, jos se käy vuoropuhelua kohdeyhteisönsä kanssa ja vaikuttaa sen toimintaan. (Teatterikorkeakoulu 2007.)

Erittelen opinnäytetyössäni Jelmun toiminnan motiiveja erityisesti sen järjestämisen festivaalin kautta ja nostan esille sellaisia seikkoja, jotka ovat tapahtuman yhdessä järjestämisen aikaan saamia. Pysin tutkimuksellani nostamaan esille Lutakko Liekeissä –festivaalin yhteiskunnallisia vaikutuksia erityisesti Jelmun työyhteisön, mutta myös laajemman yleisön näkökulmasta. Tutkimukseni tavoitteena on kehittää Jelmun toimintaa ja vahvistaa sen yhteisöllisyyttä festivaalin avulla.

3 JYVÄSKYLÄN ELÄVÄN MUSIIKIN YHDISTYS JELMU RY

Jyväskylän elävän musiikin yhdistys Jelmu ry on yleishyödyllinen yhdistys, joka järjestää vuosittain noin 120-140 elävän musiikin tilaisuutta yhdistyksen omissa toimitiloissa Tanssisali Lutakossa Jyväskylässä. Tilaisuuksiin osallistuu noin 38 000 kävijää vuodessa ja yli 90 prosenttia tilaisuuksista on avoimia myös alle 18-vuotiaille. (Jelmun toimintakertomus 2010.)

Jelmun tarkoituksena on koota yhteen henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita elävän musiikin ja kulttuuritoiminnan kehittämisestä. Yhdistyksen tavoitteena on luoda

edellytyksiä rockmusiikin ja muun omaehtoisen kulttuurin harrastamiselle Jyväskylässä ja koko maassa, sekä valvoa näiden harrastajien etuja. (Jelmun säännöt 2008.)

Käytännössä ja erittäin kiteytetysti tämä tarkoittaa elävän musiikin tilaisuuksien järjestämistä vapaaehtoisvoimin Tanssisali Lutakossa. Yhdistyksessä työskentelee noin sata vapaaehtoistyöntekijää, joista noin 5-20 kerrallaan osallistuu jokaiseen Tanssisali Lutakon tapahtumaan työskentelemällä joko iltatilaisuuksissa tai niiden ennakkojärjestelyissä. Yhdistyksen toiminnan keskeinen osa-alue on vapaaehtoistyö ja sen kehittäminen. Jelmu kouluttaa uusia vapaaehtoisia mukaan toimintaansa ja ylläpitää jo pitkään yhdistyksessä toimineiden tietoa ja taitoja. (Jelmun toimintasuunnitelma 2011.) Vapaaehtoistyö ja sen organisoiminen on välttämätöntä yhdistyksen toiminnan jatkuvuudelle. Toimintaa ei nykyisessä laajuudessaan ole mahdollista pyörittää ilman aktiivista vapaaehtoisten joukkoa. Yhdistyksen viisi palkallista työntekijää organisoii vapaaehtoistyötä, suunnittelee ja toteuttaa klubin ohjelmiston, hoitaa Tanssisali Lutakon kiinteistöä ja kantaa käytännön vastuun taloudenpidosta. Vapaaehtoistyöntekijöiden vastuulla on viikoittainen osallistuminen iltatilaisuuksien järjestämiseen. Ilman tuota osallistumista ei yhdistyksellä olisi taloudellisia resursseja toiminnan ylläpitoon.

Vapaaehtoistyöntekijöiden ohella resursseja on varattu myös Lutakossa työskentelevien työvoimatoimiston työharjoittelijoiden opastamiseen ja kouluttamiseen. Lisäksi yhdistyksessä työskentelee ajoittain erilaisia oppilaitosharjoittelijoita, Euroopan Unionin European Voluntary Service –vapaaehtoistyöprojektin kautta Suomeen tulleita nuoria, siviilipalvelusmiehiä sekä yhdyskuntapalvelusta suorittavia nuoria. Nuorten ohjaaminen laadukkaasti on osa Jelmun säännöissäkin linjattua yhteiskuntavastuun kantamista (Jelmun säännöt 2008).

Elävän musiikin harrastustoiminnan kehittäminen on yhdistyksen keskeinen tavoite. Keikkailtojen järjestämisen ja vapaaehtoistyön kautta musiikin harrastamismahdollisuuksien tarjoamisen lisäksi yhdistys ylläpitää Tanssisali Lutakossa harjoitustiloja paikallisille yhtyeille. ”Treenikämpä” on Lutakossa yhteensä 20 ja niissä harjoittelee noin 80 paikallista uraansa aloittelevaa tai jo pidemmälle ehtinyttä yhtyettä. Jelmu on yksi harvoista harjoitustiloja ylläpitävistä tahoista

Jyväskylässä ja niistä onkin kaupungissa kovasti kysyntää. Harjoitustiloja tarjoamalla yhdistys toteuttaa päämääräänsä edistää elävän musiikin kulttuuria Keski-Suomessa ja kasvattaa uusia rockmusiikin sukupolvia.

Harjoitustilojen ylläpidon lisäksi yhdistys on vastuussa Tanssisali Lutakon kiinteistön ylläpidosta. Kiinteistön ja tontin omistaa voittoja tavoittelematon kiinteistösaakeyhtiö Schaumaninkadun Leipomo, jonka suurin osakas on Jelmu. Käytännössä tämä merkitsee vastuuta kiinteistöhuollosta. Yhdistyksen työntekijät, niin palkalliset kuin vapaaehtoisetkin, osallistuvat muiden töidensä ohella Tanssisalin kunnossapitoon ja korjaustöihin.

Jelmun toiminnan ydin on Tanssisali Lutakossa ja sen moninaisissa toiminnoissa. Elävän musiikin yhdistys kantaa kuitenkin vastuuta myös valtakunnallisella tasolla rockmusiikin kentästä. Jelmu on mukana Suomen rock-klubien liitossa, joka perustettiin syksyllä 2009 kehittämään rockkeikkajärjestäjien edunvalvontaa ja kokoamaan tietoa elävän musiikin toiminnasta Suomessa. Elävän musiikin toimijoiden kattojärjestö pyrkii tekemään alaa näkyvämmäksi ja parantamaan sen arvostusta muun muassa tilastoimalla alan toimintaa, kävijämääriä ja vuotuista liikevaihtoa (Suomen rock-klubien liiton säännöt 2010). Lisäksi Suomen rock-klubien liitto mahdollistaa kaikille toimijoille yhteisten käytänteiden luomisen ja niistä keskustelemisen, mikä puolestaan on niin esiintyjien kuin asiakkaidenkin etu. Jelmu on yhdistyksen toiminnassa mukana aktiivisesti ja se onkin Jelmun tapa osallistua koko Suomen rockkenttää koskevien kysymysten käsittelyyn ja uusien toimintamallien kehittämiseen.

Valtakunnallista yhteistyötä Jelmu tekee myös festivaalikentällä. Yhdistys on jo vuosia organisoanut työvoimaa omista vapaaehtoisistaan festivaaleille kuten Seinäjoen Provinssirock, Nummijärven Nummirock, Helsingin Tuska Metal Festival ja Joensuun Ilosaarirock. Työvoiman välittämisen myötä kehkeytyi uusia yhteistyön muotoja vuonna 2008, kun Jelmu ja Seinäjoen elävän musiikin yhdistys Selmu ry alkoivat yhteistyössä toteuttaa Jurassic Rock –festivaalia Mikkelisä. Jurassic Rock on järjestetty kahden elävän musiikin toimijan yhteisvoimin jo kolme kertaa ja nykyään Jelmun työntekijöiden kesää rytmittääkin rockfestivaalin järjestelykiireet.

Festivaaliosaamista Jelmussa on harjoiteltu jo vuodesta 2006, jolloin yhdistyksen oma Lutakko Liekeissä –festivaali järjestettiin ensimmäistä kertaa. Tämä opinnäytetyö käsittelee Lutakko Liekeissä –festivaalia ja sen merkitystä Jyväskylän elävän musiikin yhdistykselle. Valotan opinnäytetyössäni tapahtuman tuotantoa kesällä 2010 järjestetyn, viidennen Lutakko Liekeissä –festivaalin kautta ja analysoin sen merkitystä yhdistyksen kollektiiviselle osaamiselle ja tietotaidolle sekä sen työntekijöille. Lisäksi pohdin festivaalin tulevaisuuden näkymiä ja kehittämishaasteita, sekä vaikutusta koko yhdistyksen toimintaan.

3.1 Jelmun historia

Jyväskylän elävän musiikin yhdistys Jelmu ry perustettiin vuonna 1989 ja se aloitti toimintansa Tanssisali Lutakossa vuonna 1990. Yhdistyksen alkutaival oli kivikkoinen. Toiminta käynnistettiin vanhan leipomotalon tiloihin, joka lähtökohdaisesti oli purku-uhan alla. Ensimmäisiä vuosia leimasi taloudellinen epävakaus ja leväperäinen suhtautuminen yhdistyksen raha-asioihin. Hyvin pian yhdistys olikin konkurssikypsä ja toiminta vaarassa loppua alkuunsa. Kahden ensimmäisen toimintavuoden jälkeen yhdistyksen taloudenhoitajana aloitti nykyinen toiminnanjohtaja Jonna Paananen. Vuokratilasta johtuvasta häätöuhasta ja merkittävistä veloista huolimatta Paananen onnistui yhdessä muiden Jelmua aktiivien kanssa saamaan vuosien saatossa yhdistyksen talouden takaisin raihteilleen, ja toiminta jatkui. Yleisen ryhtiliikkeen myötä myös yhdistyksen johtohahmot vaihtuivat, ja toiminta vakiintui pikkuhiljaa. (Tuomaala 2010, 9-50.)

Yhdeksänkymmentäluvun loppupuolella Tanssisali Lutakon purku-uhka tuli ajankohtaiseksi. Vanha leipomorakennus päätettiin purkaa ja tilalle kaavoitettiin parkkipaikka. Helmikuussa 1999 yhdistyksen jäsenet, työntekijät, Tanssisali Lutakon asiakkaat ja muut toimintaa kannattavat jyväskyläläiset osoittivat mieltään Jelmun toiminnan ja Tanssisalin säilyttämisen puolesta. Jo tuolloin Tanssisali Lutakosta oli tullut yhdistyksen toiminnan kulmakivi ja ilman tiloja toimintaa olisi ollut mahdotonta jatkaa. Mielenosoitukseen osallistui yhdistyksen oman arvion mukaan 1 000 – 2 000 henkeä ja se oli yksi merkittävimpiä mielenilma-

uksia, joita kulttuurin puolesta on paikallisella tasolla koskaan tehty. (mt., 60-61.)

Syystä tai toisesta tuolloinen Jyväskylän kaupunginjohtaja Pekka Kettunen teki lupauksen, että Tanssisali Lutakkoa ei pureta ennen kuin Jelmulle löytyy korvaavat tilat (mt., 63). Alkoi uusien tilojen etsintä ja melko pian vaihtoehtoja löytyi useampia. Vuosituhannen vaihteessa kolme vaihtoehtoa nousi ylitse muiden; Veturitalli Jyväskylän matkakeskuksen kupeessa, Kivääritehdas Jyväskylän Tourulan kaupunginosassa ja Juomatehdas Vapaudenkadulla, Seminaarinmäen kupeessa. Potentiaalisin näistä oli Juomatehdas, ja tilan vaatimaa remonttia alettiin suunnitella. Remontin ajateltiin käynnistyvän keväällä 2000. (mt., 66.)

Maaliskuussa 2000 Kauko Sorjonen, Jyväskylän kulttuurimesenaatti ja paikallinen kulttuurivaikuttaja osti säätiöineen Juomatehtaan Jyväskylän kaupungilta. Jelmun suunnitelmat remontista ja uuden keikkapaikan avaamisesta Juomatehtaan tiloihin kariutuivat saman tien. (mt., 67-68.) Lannistumattomasti yhdistys kuitenkin jatkoi uusien tilojen etsimistä ja suunnitelmien tekoa Veturitallin suhteen. Kunnallispoliittiset kiemurat vesittivät kuitenkin nämäkin suunnitelmat ja lopulta Jelmussa alkoi elää ajatus Tanssisali Lutakkoon jäämisestä. Yhdistysaktiivit ja asiakkaat ottivat yhteyttä kaupungin päättäjiin ja useiden vetoomusten ja poliittisen mielipideilmaston muutoksen myötä kaupungin johdossa alettiin varovaisesti pohtia Tanssisali Lutakon säilyttämisen mahdollisuutta. Käänteen teki erityisesti Kauko Sorjosen tulo julkisuuteen vanhan leipomorakennuksen säilyttämisen puolestapuhujana. (mt., 68-71.)

Toukokuussa 2005 Jyväskylän kaupunginvaltuusto lopulta teki päätöksen säilyttää Tanssisali Lutakon rakennus ja hakea muutosta kaavaan, jonka mukaan alueesta olisi tullut parkkipaikka. Päätös edellytti rakennuksen peruskorjausta, jonka kustannukset hipoivat noin 3 miljoonaa euroa. Jelmun, huumeiden vastainen nuorisjärjestö YAD Youth Against Drugs Youth ry sekä kuvioon mukaan tullut Kauko Sorjosen säätiö perustivat kiinteistöosaakeyhtiön, jolle haettiin Euroopan Unionin EAKR -rahoitusta. Lopulta talon peruskorjauksen budjetista noin miljoona euroa katettiin EAKR -rahoituksella, puoli miljoona kaupungin lupaamalla tuella ja 1,4 miljoonaa euroa Jelmun ottamalla pankkilainalla, jonka

takasi Kauko Sorjosen säätiö. Remontti maksoi lopulta yhteensä 2,7 miljoonaa euroa alkuperäisen 2,9 miljoonan euron arvion sijaan. (mt., 73-74.)

Kesällä 2005 koko Tanssisali Lutakko peruskorjattiin. Urakoitsijoiden ja ammattilaisten lisäksi remontiin osallistui lähes neljäsataa talkoolaista, joista osa oli yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöitä, osa talossa soittoaan harjoitelleita muusikoita ja osa keikkapaikan asiakkaita. He osallistuivat Tanssisali Lutakon remontoimiseen yhteensä 20 000 työtunnilla toukokuusta syyskuuhun vuonna 2005. Uusi remontoitu Tanssisali Lutakko avasi ovensa yleisölle ensi kertaa 15. syyskuuta 2005. (mt., 76-77.)

Yhdistyksen alkuvuosien talousongelmat ja vuosituhannen vaihteen talotaistelu ovat muokanneet yhdistyksen ja ”jelmulaisten” uskoa itseensä. Yhdistys on ainutlaatuinen sekoitus tyhmää rohkeutta ja vankkumatonta luottoa sen omiin tekemisiin. Vaikeudet ovat muokanneet yhdistysaktiiveista kovia työntekijöitä, jotka rohkeasti tarttuvat tilaisuuteen oppia uutta.

Lutakko Liekeissä –festivaali syntyi paikkaamaan yhdistyksessä talotilanteen vakiintumisen myötä syntyneitä uusien haasteiden tyhjiötä. Remontin jälkeistä aikaa on leimannut Jelmussa seesteisyys ja lievä pelko paikalleen jäämisestä. Oma festivaali on ollut elävän musiikin yhdistykselle luonteva kehittymisen ja uuden oppimisen paikka ja siihen kiteytyykin Jelmun talotaistelun jälkeinen tunnuslause ”Taistelu jatkuu”.

3.2 Tanssisali Lutakko

Tanssisali Lutakon kiinteistön ja tontin omistaa kiinteistöosaakeyhtiö Schau-maninkadun Leipomo, jonka osakkaita ovat Jelmun lisäksi Kauko Sorjosen säätiö ja YAD. Vastuu kiinteistön ylläpidosta on lähinnä Jelmulla, joka omistaa osake-enemmistön kiinteistöosaakeyhtiöstä sekä hallinnoi suurinta osaa Tanssisali Lutakosta. Jelmun tiloihin kuuluu talon toisen kerroksen klubitilojen lisäksi yhdistyksen toimistotilat ja nuorisokahvila ensimmäisessä kerroksessa, neljännen

kerroksen joogasali, jonka vuokralainen on Jyväskylän Astangajoogayhdistys sekä kaikki 20 harjoitustilaa kellarissa ja talon kolmannessa kerroksessa.

Kauko Sorjosen säätiö omistaa Tanssisali Lutakon neljännen kerroksen taiteilija-ateljeet, joissa tällä hetkellä työskentelee yhteensä neljä kuvataiteilijaa. Lisäksi säätiön omistukseen kuuluu ensimmäisen kerroksen teatteri- ja tanssisalitala, jossa vuokralaisena on Ison Tanhuujat ry. YAD:n omistuksessa on näiden omat toimistotilat, joista osa on alivuokrattu erilaisille yksityisille sosiaali- ja nuorisopalveluille.

Tanssisali Lutakko on siis oikea kulttuuri- ja nuorisotoiminnan monitoimitalo ja sen käyttöaste on korkea. Jelmun vastuulla on isolta osin organisoida talon toimintaa ja sovittaa sen toiminnot yhteen. Aina ei ole ollut itsestäänselvyys, että hardcorepunk-bändi ja astangajoogaajat mahtuvat ongelmitta samojen seinien sisäpuolelle.

Jelmun toiminnan hahmottamisen kannalta on keskeistä ymmärtää Tanssisali Lutakon toimintojen monimuotoisuus ja yhdistyksen vetovastuu kaiken keskellä. Taloon kiteytyy Jelmulle ominainen tekemisen meininki, luova hulluus ja joskus ”reikäpäisyyskin” ja viimeistään talotaistelun myötä siitä on tullut yhdistyksen toiminnan ydin ja erilaisia ihmisiä yhdistävä voima.

Myös Lutakko Liekeissä –festivaali järjestetään Tanssisali Lutakossa ja sen pihamaalla. Festivaali syntyi Tanssisali Lutakkoa vielä toistaiseksi ympäröivän pysäköintialueen reunamilla, kun nykyään festivaalin promoottorina toimiva Jelmun vapaaehtoistyöntekijä Raine Pulkkinen katseli parkkipaikkaa ja huomasi sen olevan hyvä tila festivaalin järjestämiselle (Pulkkinen 2010). Tulevina vuosina Tanssisali Lutakkoa ympäröiville alueille rakennetaan liiketiloja ja parkkitaloja, jonka vuoksi ”Liekkien” järjestämiseen jatkossa liittyy paljon avoimia kysymyksiä. Halutaanko yhdistyksessä jatkaa tapahtuman järjestämistä, mikäli se ei jatkossa ole mahdollista yhdistyksen ”kotipihassa”? Riittävätkö yhdistyksen taloudelliset resurssit festivaalin tuotannon siirtämiseen kauemmas omista toimitiloista? Käsittelen tapahtuman tulevaisuudensuunnitelmia ja –näkyviä tarkemmin tässä opinnäytetyössä kappaleessa 7 Tulevaisuuden haasteet.

4 LUTAKKO LIEKEISSÄ –FESTIVAALI YLEISESTI

Lutakko Liekeissä –festivaali järjestettiin ensimmäistä kertaa elokuussa 2006, ja siitä lähtien se onkin ollut Jelmun ja Tanssisali Lutakon syyskauden aloitustapahtuma. Ensimmäisenä vuonna festivaali keräsi noin 500 asiakasta ja kävijämäärä on ollut tasaisessa kasvussa siitä lähtien. Kesällä 2010 Lutakko Liekeissä -festivaaleilla vieraili jo yli 2 000 elävän musiikin ystävää.

Lutakko Liekeissä –festivaali järjestetään Tanssisali Lutakossa ja sen pihapiirissä. Tapahtuma on kaiketi Keski-Suomen ainoa puoliulkoilmafestivaali, ainakin rockfestivaalientällä. Neljän ensimmäisen vuoden ajan Tanssisali Lutakon pihalle rakentui yksi isompi lava nimekkäimpiä esiintyjä varten ja pienemmät vaihtoehtobändit esiintyivät Tanssisali Lutakon toisen kerroksen klubitilan lavalla. Kesällä 2010 tapahtuma-aluetta kuitenkin laajennettiin festivaalin 5-vuotissyntymäpäivien ja Jelmun 20-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Tuolloin Tanssisalin pihalle rakentui kaksi isompaa ulkolavaa ja kolmantena estradina toimi edelleen klubin sisälava edellisvuosien malliin. Lutakko Liekeissä oli vuonna 2010 Jelmun suurin yksittäinen tapahtuma, jolla juhlistettiin Tanssisali Lutakon ja Jelmun 20-vuotista historiaa.

Elokuussa 2010 Lutakko Liekeissä –festivaaleilla esiintyi 20 yhtyettä, joista neljä oli ulkomaalaisia ja viisi paikallisia, Tanssisali Lutakossa soittoaan harjoittelevia yhtyeitä. Marginaaliseen rockmusiikkiin painottuva ohjelmisto piti sisällään paikallisen bändirintaman uusia lupauksia, joille festivaali oli tärkeä uran alkutaipaleen esiintymismahdollisuus. Tapahtuman keskeinen tavoite olikin tuoda esille paikallisella tasolla merkittäviä yhtyeitä, innostaa nuoria kulttuuriharrastusten pariin ja siten mahdollistaa lähialueiden bänditoiminnan jatkuvuus.

Tasokkaan ohjelmiston lisäksi festivaali pyrki lisäämään sen näkyvyyttä valtakunnallisella tasolla. Tapahtumasta oli jo edellisten vuosien myötä tullut olennainen osa jyvaskyläläistä kulttuuritarjontaa ja vuonna 2010 sen asemaa pyrit-

tiin vakiinnuttamaan myös muualla Keski-Suomessa. Jelmussa koettiin tapahtumalla olevan arvoa myös valtakunnallisella tasolla sen omaperäisyyden vuoksi. Jo erityisillä puitteillaan ”puoliulkoilmafestivaali” erottui muista kesän rocktapahtumista, mutta myös sen ohjelmiston laadukkuus teki siitä mielenkiintoisen. Valtakunnallisen näkyvyyden lisääminen katsottiin tärkeäksi, jotta rockväki myös muualta Suomesta saisi tietää laadukkaasti profiloidun festivaalin olemassa olosta.

5 FESTIVAALIN TUOTANTO

Viides Lutakko Liekeissä –festivaali järjestettiin 28. elokuuta 2010. Tapahtuman järjestäminen tarjosi Jelmulle uutta haastetta, vaikka järjestämiskokemusta olikin ehtinyt karttua jo neljän festivaalin verran. Vuonna 2010 Tanssisali Lutakon pihalle rakentui kaksi ulkolavaa entisen yhden sijaan. Lisäksi esiintyjä oli aiempaa enemmän ja tapahtuma-alue laajennettiin. Myös kasvanut kävijätavoite lisäsi haasteita tuotannon suhteen. Asiakasviihtyvyyteen kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota, mikä konkretisoitui muun muassa aluesuunnittelussa. (Liite 1: Kartta tapahtuma-alueesta.)

Festivaalin suunnittelu alkoi vuodenvaihteessa 2009 - 2010. Ensin luotiin tapahtumalle budjettiraamit. Jelmun hallituksessa keskusteltiin pitkällisesti, kuinka suuren riskin yhdistys on valmis ottamaan tapahtuman puitteissa, mutta koska festivaali oli yhdistyksen 20-vuotisjuhlavuoden suurin yksittäinen tapahtuma, päätettiin siihen panostaa myös taloudellisesti.

Kustannusarvion muotoutumisen jälkeen alkoi ohjelman suunnittelu ja hankinta. Festivaalin ohjelmasta vastasi Jelmun vapaaehtoistyöntekijä Raine Pulkkinen. Tapahtuman taiteellinen sisältö on jo viiden vuoden ajan noudattanut Pulkkinen visiota marginaalisesta, mutta tuoreesta ja korkeatasoisesta festivaaliohjelmistosta. Lutakko Liekeissä –festivaalista on alusta asti haluttu tehdä ohjelmistoltaan muista kesän festivaaleista erottuva uutta musiikkia tarjoava tapahtuma. Kesän 2010 ohjelma rakentui sellaisista yhtyeistä joilla on jokin erityinen merki-

tys Jelmulle ja sen työntekijöille. Mukaan otettiin esiintyjä, joilla on tavalla tai toisella pitkä yhteinen historia yhdistyksen kanssa. Lisäksi ohjelmistossa oli mukana yhtyeitä, joiden oletettiin kiinnostavan erityisesti Tanssisali Lutakon vakio-kävijöitä, jotta heillä olisi syy tulla juhlistamaan Jelmun 20-vuotista taivalta. (Pulkinen 2010.)

Festivaalin varhaisiin työvaiheisiin kuului myös ulkopuolisen rahoituksen järjestäminen tapahtumalle. Tuottajana vastasin Lutakko Liekeissä –festivaalin taloudesta, budjettikurista, avustuksista sekä markkinointiyhteistyöstä. Mielestäni tuottajan tärkein tehtävä on hallinnoida tapahtuman taloutta ammattitaitoisesti. Tapahtuman onnistumisen edellytys on tasapainossa oleva talous ja realistinen budjetti, jonka puitteissa on hyvä suunnitella teknistä tuotantoa, ohjelmaa ja muita osa-alueita. Asiansa osaava tuottaja kykenee rakentamaan maltillisen kustannusarvion, jossa ei sorruta ylilyönteihin ja joka antaa hyvät puitteet tuottotiimille saada aikaan onnistunut tapahtuma. Käsittelen Lutakko Liekeissä –festivaalin taloutta erillisessä kappaleessa 5.2 Talous.

Kevään ja alkukesän 2010 aikana suunniteltiin festivaalin aluetta sekä vuokrattiin kalustoa sen tarpeisiin. Keskeisessä asemassa olivat esiintymislavat ja tapahtuman esitystekniikka. Kahden asianmukaisen ja tuottajan silmää miellyttävän lavan löytäminen vaati työaikaa. Laajennettu tapahtuma-alue vaati lisäkalustoa ja suunnittelua, jotta se olisi toimiva suurempienkin yleisömassojen käytössä. Suunnittelussa apuna oli Jelmun työntekijöistä ja vapaaehtoisista koostuva tapahtuma-alueen rakennustyöryhmä, joka myös toteutti käytännön rakentamisen mukaan lukien muun muassa sähkötyöt ja aluevalaisun. Esitystekniikan Jelmun hankki ostopalveluna paikalliselta äänentoistoyritykseltä, jonka kanssa Jelmun on asioinut useita kertoja ennenkin.

Kevään aikana hoidettiin myös tapahtuman lupa-asiat. Tarvittavien lupiasioiden hoitaminen vaati paljon työtunteja, mutta koska en koe niiden käsittelyn olevan opinnäytetyöni kannalta relevanttia tyydyn vain lyhyesti erittelemään tapahtumaa varten tarvittavat luvat. Tuottajana tein kaiken lupiin liittyvän paperityön. Tarvittavia lupia olivat ilmoitus yleisötilaisuudesta poliisille, ilmoitus anniskelualueen laajentamisesta Länsi-Suomen lääninhallitukselle, melulupa Jyväskylän kaupungin ympäristöviranomaiselle, sekä pelastussuunnitelma paikallis-

le palotarkastajalle. Lisäksi olin yhteydessä kaupungin rakennusvalvontavirastoon tapahtumaa varten rakennettavista tilapäisistä rakenteista sekä kaupungin terveystoimintaan käymälöiden lukumäärästä. Yhteistyö viranomaisten ja Jelmun välillä on aina hoidettu asiallisesti ja se oli myös Lutakko Liekeissä –festivaalia järjestettäessä minulle kunnia-asia. Mielestäni hyvän tuottajan tulee olla perillä omaa alaa koskevasta ajantasaisesta lainsäädännöstä ja pyrkiä hoitamaan viranomaisyhteistyö ajoissa ja hyvin kunkin tapahtuman osalta. Hyvät suhteet viranomaisiin helpottavat tapahtumien järjestämistä jatkossakin, ja ammattimainen tuottaja ylläpitää näitä suhteita parhaiten hoitamalla kyseisen tapahtumajärjestämisen osa-alueen huolellisesti.

5.1 Markkinointi

Vastasin Lutakko Liekeissä -festivaalin markkinoinnin suunnittelusta yhdessä promoottori Pulkkisen kanssa. Tapahtuman graafisesta ulkoasusta vastasi Jelmun graafikko Wille Naukkarinen, joka suunnitteli tapahtuman kotisivut sekä kaiken painomateriaalin. Lutakko Liekeissä –festivaalia markkinointiin ensisijaisesti internetsivujen kautta, joiden tarkoitus oli näkyvyyden lisäksi jakaa tietoa tapahtumasta. Festivaalin kotisivujen (www.jelmufestival.net) lisäksi tapahtumaa markkinointiin perinteisellä juliste- ja lentolehtiskampanjalla. Keväällä painatettiin ensimmäinen erä lentolehtisiä eli flyereita, joita jaettiin Yläkaupungin Yö 2010 –tapahtumassa Jyväskylässä Jelmun tapahtumateltassa. Jelmun oman Lutakko Liekeissä –festivaalin markkinoinnin toisessa yhdistyksen järjestämässä tapahtumassa katsottiin tavoittavan ”Liekkien” kohderyhmää tehokkaasti. Kohderyhmänä kun ensisijaisesti olivat Tanssisali Lutakon vakiokävijät ja Jelmun toiminnasta laaja-alaisesti kiinnostuneet musiikin ystävät.

Yritysten tai tässä tapauksessa tapahtumajärjestäjän tekojen voidaan ajatella toimivan tuotteen markkinointina (Parantainen 2008, 85). Tätä tuotteistamisen ohjetta myös Lutakko Liekeissä –festivaalin markkinoinnissa noudatettiin. Tapahtumaa markkinoitiin julistein ja lentolehtisin kaikilla Suomen suurilla festivaaleilla, joiden kanssa Jelmun teki yhteistyötä tavalla tai toisella. ”Jelmulaiset” työkentelevät joka kesä joko talkootöissä tai palkattuna järjestyksenvalvonta- tai

anniskeluhenkilökuntana festivaaleilla kuten Provinssirock, Nummirock, Tuska Metal Festival, Ilosaarirock, Naamat ja Jurassic Rock. Kaikilla edellä mainituilla festivaaleilla markkinoitiin myös Lutakko Liekeissä –festivaalia.

Perinteisen juliste- ja lentolehtiskampanjan lisäksi tapahtumaa mainostettiin musiikkialan julkaisuissa. Lutakko Liekeissä –festivaalia mainostettiin kahdessa eri Sue indierockpunkmetalzinen numerossa sekä Rumban kesänumerossa. Alan julkaisuiden uskottiin tavoittavan juuri oikea, musiikkiorientoitunut ja potentiaalinen kävijäkunta, ja näin ollen valtakunnalliseen näkyvyyteen katsottiin mielekkääksi käyttää tapahtuman markkinointibudjetista lähes puolet. Kävijäkunnan rakenteesta ei ole olemassa tutkimusaineistoa enkä voi väittää valtakunnallisen näkyvyyden tuoneen tapahtumalle kävijöitä Jyväskylän alueen ulkopuolelta, mutta tapahtuman kiinnostavuutta ja statusarvoa se lisäsi. Lisäksi valtakunnallisen näkyvyyden lisäämisen tavoitteena oli vakiinnuttaa pikkuhiljaa tapahtuman asemaa osaksi kotimaista festivaalienttä.

5.2 Talous

Kulttuuritapahtuma vaikuttaa tapahtumapaikkakunnan aluetalouden kasvuun ja kehitykseen (Kainulainen 2005, 91). Tämä pätee erityisesti suuriin festivaaleihin, joiden kävijämäärät liikkuvat tuhansissa tai kymmenissä tuhansissa. Yksinkertaistettuna tapahtuman yleisömassat kuluttavat ja käyttävät palveluja myös tapahtuma-alueen ulkopuolella, mikä vaikuttaa positiivisesti yritysten tulokseen tapahtuman aikana. Laajemmassa mittakaavassa tapahtumien aluetaloudellisia merkityksiä voidaan tarkastella esimerkiksi lisääntyneillä palvelun tarpeilla. Suuret festivaalit tarvitsevat tuekseen paikkakunnan, jossa on riittävästi majoitustilaa ja vaikkapa julkisen liikenteen palveluita suurien yleisömassojen viihtyvyyden takaamiseksi. Kulttuuritoiminnan taloudellista arvoa on tapahtumatutkimusten yhteydessä usein määritetty hinnan tai laskennallisten kustannusten kautta, mutta kulttuurilla on hinnan tai ulkoisen käyttöarvon lisäksi myös muita arvoja (sosiaaliset, esteettiset jne.), joilla on välillisesti myös taloudellinen merkitys. Nämä tekijät jäävät valitettavan usein kulttuuritapahtumien talousvaikutusanalyysien ulkopuolelle. (mt., 115.)

Lutakko Liekeissä –festivaalin vaikutuksia pohdittaessa relevanttia on kuitenkin huomioida talouden lisäksi erityisesti muita edellä mainittuja arvoja. Tapahtuman aluetaloudellinen merkitys on Jyväskylälle varsin vähäinen, mutta se kenties olemassaolollaan kohottaa myös kaupungin imagoa erityisesti kohderyhmänäkin toimivien nuorten ja nuorten aikuisten silmissä. Jelmussa uskotaan Lutakko Liekeissä –festivaalin olevan yksi kaupungin vetovoimatekijöistä, vaikka kokonsa puolesta se ei suuria yleisömassoja vielä kerääkään. Tapahtuman ulkopuolella, ympärivuotisen toimintansa puitteissa Jelmu tuottaa Jyväskylälle sosiaalista pääomaa vapaaehtoistoimijana ja kasvattaa erityisesti vapaaehtoistyöntekijöistään monien alojen ammattilaisia. Työkokemuksensa ansiosta työllistyessään Jyväskylässä nämä lisäävät hyvinvointia kaupungissa kenties marginaalisesti, mutta maininnan arvoisesti.

Yhdistysten toiminnassa tuotanto ei ole keskeisessä asemassa, eivätkä yhdistykset tavoittele toiminnallaan voittoa (Hänninen, Kangas & Siisiäinen 2003, 167). Tämä pätee myös Jyväskylän elävän musiikin yhdistyksen toimintaan ja Lutakko Liekeissä –festivaaliin, ainakin jos tuotantoa tarkastellaan markkinatalouden näkökulmasta. Jelmulle kuitenkin sen tuottama palvelu on yhdistyksen toiminnan tavoite ja näin ajateltuna tuotanto on keskeisin osa yhdistystä. Tuottamalla elävän musiikin palveluja se toteuttaa yhdistyksen päämäärää musiikin harrastuneisuuden lisäämisestä ja harrastusmahdollisuuksien tarjoamisesta jyvaskyläläisille nuorille (Jelmun säännöt 2008).

Voiton tavoittelu ei kuitenkaan ole päämäärä sen enempää yhdistyksen toiminnassa kuin festivaalin järjestämisessäkään. Lutakko Liekeissä -festivaali toteutetaan joka vuosi siten, että sen tulot kattavat kulut. Vuonna 2010 Jelmu otti aiempaa suuremman taloudellisen riskin festivaalin järjestämisessä ja ensi kertaa budjetista varattiin Jelmun omarahoitusosuus tapahtuman kulujen kattamiseksi. Aiempina vuosina tapahtuman budjetti ja käytännön tasolla myös tuotanto toteutettiin siten, että tapahtuman kulut katetaan lipunmyyntituloin ja ulkopuolisella rahoituksella eikä Jelmun tarvitse tukea tapahtumaa muun keikkatoiminnan tuotoilla. Vuonna 2010 Jelmussa kuitenkin varauduttiin kattamaan joitakin kuluja, sillä juhluvuoden puitteissa tapahtumasta haluttiin aiempaa isompi. Yhdistyksessä sovittiin Jelmun omarahoitusosuuden olevan yhtä suuri kuin tapahtuman esitystekniikan menoerä olisi. (Liite 2: Kustannusarvio 2010.)

Vastasin tapahtuman taloudesta ja kustannusarvion noudattamisesta kaikilta osin. Työnkuvaani kuului myös ulkopuolisen rahoituksen hankinta. Vuoden 2010 alussa Jelmu haki ja sai toiminta-avustusta Jyväskylän nuorisolautakunnalta ja osa siitä kohdistettiin Lutakko Liekeissä –festivaalin järjestämiseen. Myös markkinointiyhteistyö oli keskeinen osa ulkopuolista rahoitusta. Tapahtuman yhteistyökumppaneina toimivat vuonna 2010 seuraavat tahot: Nordea, Levykauppa Äx, Keskimaa, Sue, Toimihenkilö Unioni sekä Jyväskylän kaupunki.

Suurin yksittäinen varainhankintakeino tapahtumassa oli kuitenkin lipunmyynti. Tapahtuma järjestettiin budjettivaroin, kuten useimmat musiikkitapahtumat järjestetään. Toimintakauden budjettia laatiessa on oltava selvillä, millainen tapahtuma budjettikaudella on tarkoitus järjestää ja paljonko se maksaa. (Jyrä 2010, 14-15.) Lutakko Liekeissä –festivaalin tapauksessa tapahtuman budjetointi aloitettiin loppuvuodesta 2009 ja se oli osa Jelmun kokonaisbudjettia. Tuolloin kuitenkin tapahtuman lipunmyyntiä oli mahdoton ennustaa täsmällisesti ja budjetti perustuikin arvioon kävijämäärästä. Alustava budjetti rakennettiin sillä oletuksella, että tapahtumaan osallistuu 1 200 lipun maksanutta. Taloustilanteen kehitystä seurattaessa keskeistä oli lipunmyynnin seuranta. Lopullinen kävijämäärä kuitenkin yllätti kaikki odotukset ja tapahtuma tuotti yhdistykselle varoja, joilla katettiin Tanssisali Lutakon loppuvuoden konserttien kuluja.

5.3 Vapaaehtoistyö

Jyväskylän elävän musiikin yhdistyksessä työskentelee yli sata vapaaehtoistyöntekijää. Näistä noin 70 osallistui Lutakko Liekeissä –festivaalin järjestämiseen kesällä 2010 joko auttamalla tapahtuman ennakkojärjestelyissä tai työskentelemällä tapahtumassa sen aikana. Aktiivinen vapaaehtoistyöntekijöiden joukko osallistui aiempaa enemmän tapahtuman tuotantoon jo sen suunnitteluvaiheessa ja edellisvuosia isomman tapahtuman vuoksi työntekijöitä tarvittiin enemmän myös tapahtuman ajaksi. Tuottajan työn kannalta on kiitollista se, että yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijät osallistuvat aktiivisesti ja ovat halukkaita ottamaan vastuuta tapahtuman onnistumisesta. Lutakko Liekeissä on Jelmun

oma festivaali ja tämä näkyy myös vapaaehtoistyöntekijöiden suhtautumisessa tapahtumaan.

Jelmun vapaaehtoistyöntekijät työskentelivät tapahtuman aikana järjestyksenvalvojina, anniskeluhenkilökuntana ja narikassa sekä hoitivat esiintyjien ja työntekijöiden ruokkimisen ja tarjoilun. Lisäksi nämä työskentelivät äänitekniikan parissa, huolehtivat bändeistä, ensiavusta, liikenteenohjauksesta ja rakensivat ennen tapahtumaa lavat, aidat, anniskelualueet, kyltit, teltat ja lipunmyyntipisteet ja tapahtuman jälkeen purkivat ja siivosivat jäljet. Vapaaehtoistyöntekijät siis osallistuivat kaikkeen mahdolliseen, mitä festivaalin järjestämiseen vaaditaan. Ilman vapaaehtoisia ei olisi Jelmua eikä myöskään yhdistyksen omaa festivaalia.

Jelmun vapaaehtoistyöntekijöiden parissa tehdyn tutkimuksen mukaan yksi vapaaehtoistyöhön motivoivia tekijöitä on muun muassa halu oppia uutta. Jelmun vapaaehtoiset ovat myös kokeneet hyötyvänsä vapaaehtoistyöstä saamiensa uusien taitojen, kokemusten ja kontaktien kautta. Onpa joku maininnut haaveekseen oman festivaalin järjestämisenkin ja tätä haavetta vapaaehtoistyöntekijä pääsee toteuttamaan joka vuosi Jelmun omien festivaalien kautta. (Kompula 2010, 25-27.) Lutakko Liekeissä –festivaali onkin tuonut yhdistykselle mitävää aineetonta pääomaa sen tarjoamien haasteiden ja uuden oppimisen mahdollisuuksien kautta ja mikä tärkeintä, se on motivoinut yhdistykselle elintärkeitä vapaaehtoistyöntekijöitä osallistumaan toimintaan entistä enemmän.

Yhdistystoimintaa voidaan pitää sosiaalisena pääomana, mutta myös luottamusverkostona. Vapaaehtoistoimintaan pohjaavan yhdistyksen toiminnan jatkuvuus ja yleinen tehokkuus edellyttävät, että jäsenet voivat luottaa siihen, että yhdistyksessä toimitaan jäsenistön yhteisten intressien ja päämäärien hyväksi. (Siisiäinen & Alanen 2009, 247.) Lutakko Liekeissä –festivaalia järjestettäessä luottamusta osoittaa erityisesti vapaaehtoistyöntekijöiden sitoutuneisuus ja toimiminen yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Tämä ei olisi mahdollista, jos yhdistyksen päämäärää ei vapaaehtoisten keskuudessa koettaisi yhteisesti hyväksi. Luottamusta vaatii myös vastuun jakaminen vapaaehtoisille. Onnistuneen tapahtuman voidaan ajatella lujittavan tuota molemmin puolista luottamussuhdetta entisestään.

Jelmun toiminnan ulkopuolellakin todetuista yleispätevistä vapaaehtoistyön motiiveista yhdistyksen toimintaan on samaistettavissa halu oppia uusia asioita vapaaehtoistyöstä ja omasta itsestään, sosiaalinen motiivi ja halu uusiin ystäviin ja yhteisöllisyyteen, sekä itsetunnon kohottaminen ja työuran edistäminen (Hakkarainen 1998). Nuo vapaaehtoisten tavoitteet kiteytyvät käytännön työhön festivaalin puitteissa. Tekemällä töitä osana suurempaa ryhmää tutustuu uusiin ihmisiin, saa aikaiseksi jotain, jonka jokainen ”jelmulainen” kokee tärkeäksi ja oppii samalla taitoja, jotka ovat hyödynnettävissä yhdistyksen ulkopuolellakin. Lutakko Liekeissä –festivaali on tarjonnut jokaiselle siihen osallistuvalla Jelmun vapaaehtoistyöntekijälle onnistumisen kokemuksia ja uusia haasteita ja sitä kautta tehnyt työn yhdistyksessä mielekkääksi, mikä puolestaan takaa yhdistyksen toiminnan jatkuvuuden.

6 LUTAKKO LIEKEISSÄ –FESTIVAALIN MERKITYS JELMULLE

Lutakko Liekeissä –festivaalin merkitystä pohtiessa on keskeistä pohtia myös Jelmun kaksikymmenvuotista historiaa. Vaikka itse festivaali ei ole viittä vuotta vanhempi, syyt tapahtuman järjestämiseen löytyvät kauempaa yhdistyksen menneisyydestä. Festivaalin järjestämiseen kiteytyy Jelmulle ominaista härkäpäisyyttä ja palavaa halua oppia uutta ja kehittyä paremmaksi. Festivaalia alettiin suunnitella tilanteessa, jossa yhdistys oli juuri selvinnyt sen toimitilojen purku-uhasta ja niiden säilyttämisen edellytyksenä olleesta suuresta remontista, johon vaadittiin kymmeniä tuhansia työtunteja yhdistyksen vapaaehtoisilta. Festivaalin synty kumpusi yhdistyksessä käydystä keskustelusta liittyen tulevaisuuden suunnitelmiin ja haasteisiin. Jelmulaiset pohtivat tuolloin huolestuneenakin, mikä on yhdistyksen seuraava tavoite ja uhkaako sitä paikalleen jämähtäminen. Lutakko Liekeissä –festivaali tarjosi tuossa tilanteessa uuden, toistaiseksi valloittamattoman osaamisen alueen, joka kehittäisi yhdistyksen kaikkia työntekijöitä vielä pitkään.

Vuonna 2010 Lutakko Liekeissä –festivaali ei ollut enää tekijöilleen täysin uusi ja haastava toiminto, mutta edelleen se tarjosi uuden oppimisen paikkoja. Alueen laajentamisen myötä myös työmäärä ja vastuunjakaminen lisääntyi. Lisäksi festivaali oli Jelmun juhlavuoden merkkitapahtuma, mikä toi lisäpontta sen järjestelyihin ja entistä suurempaa halua tehdä maailman parasta festivaalia.

Merkittävää tapahtumassa on vastuun jakaantuminen uusiin käsiin. Tapahtumasta on alusta asti ollut vastuussa Jelmun ”uusi sukupolvi” yhdistyksen toiminnanjohtajan, promoottorin ja puheenjohtajan väistyessä kulisseeihin. Vastuu festivaalista on saanut nuoremmat jelmulaiset ottamaan vastuuta laajalaisemmin myös yhdistyksen muusta toiminnasta ja festivaali onkin luonut yhdistykseen mallin, jonka inspiroimana sen vapaaehtoistyöntekijät ovat lähteneet aktiivisemmin luomaan omaehtoista toimintaa yhdistyksen sisällä. Vastuun siirtyminen ja jakautuminen laajemmalle on elinehto Jelmun toiminnan jatkuvuudelle. Tiedon ja taidon siirtyminen mahdollistaa ”vallanvaihdon” uusille tekijöille vanhojen johtohahmojen joskus väistyessä. Lisäksi uuden oppiminen motivoi erityisesti jo pitkään yhdistyksessä työskennelleitä vapaaehtoisia ja antaa itseluottamusta uusiin aluevaltauksiin.

Lutakko Liekeissä –festivaalin merkitys yhdistykselle ei ole pelkästään henkinen. Uuden oppimisen paikat ja vastuunjakaminen ovat toki toiminnan jatkumisen edellytys, mutta myös käytännössä tapahtumalla on merkitystä yhdistykselle erityisesti talouden näkökulmasta. Lutakko Liekeissä –festivaalin tuotoilla katetaan Jelmun normaalitoiminnan eli konserttijärjestämisen ja Tanssisali Lutakon kiinteistönhoidon kuluja. Festivaalien ja sitä kautta elävän musiikin täyttämästä kesästä johtuen Tanssisali Lutakko pidetään kesäkaudet kiinni, jolloin yhdistykselle muodostuu ainoastaan kuluja ja ei lainkaan tuloja. Näitä kuluja paikkaa kannattavasti ja maltilla budjetoitu festivaali.

7 TULEVAISUUDEN HAASTEET

Lutakko Liekeissä –festivaali on viimeisen viiden vuoden aikana vakiinnuttanut asemansa Jyväskylän festivaalikalenterilla. Tilausta tapahtumalle löytyy varmasti jatkossakin, mutta suurin haaste on sen sijainti alati kasvavassa Lutakon kaupunginosassa. Tulevina vuosina kaupunginosaan rakennetaan uusia tiloja yrityksille, uutta asutusta ja parkkihalli. Tanssisali Lutakkoa ympäröivät tontit on kaavoitettu täyteen toimistorakennuksia eikä talon oma tontti itsessään riitä tapahtuman järjestämiseen.

Tanssisali Lutakon viereen rakentuu lähitulevaisuudessa Lutakonaukio niminen virkistys- ja ulkoilualue. Lutakonaukion tarkoitus on toimia kävelyalueena, jonka tärkeinä toiminnallisina lähtökohtina ovat suurten yleisötapahtumien tila- ja materiaalivaatimukset sekä aukion vieressä sijaitsevan Paviljongin messu- ja kongressitoiminnan edellyttämät liikenteelliset järjestelyt. Ennen kaikkea aukion on tarkoitus kuitenkin toimia lähialueen asukkaiden oleskelu- ja ulkoilualueena. (Lutakonaukion ja sataman tarkennettu yleissuunnitelma 2010.) Lutakonaukio valmistunee vuoden 2012 aikana.

Tila olisi ihanteellinen myös Lutakko Liekeissä –festivaalin järjestämiseen, mutta koska aukion rakentamisen lähtökohtana ovat suuret yleisötapahtumat, ollaan Jelmussa epävarmoja heltiääkö Jyväskylän kaupungilta lupa tilan käyttöön. Kyseessä kun on kuitenkin varsin maltillisen kokoinen ja hyvin marginaalinen rockfestivaali.

Tapahtuman järjestämistä ei kaupungin taholta varsinaisesti ole kielletty, mutta Jelmussa pelätään toimintaedellytysten kapenevan liikaa alueuudistusten myötä. Toimisto- ja liiketilojen väliin jäävä Tanssisali on tulevaisuudessa entistäkin leimallisemmin vaihtoehtokulttuurin saareke. Riittääkö kaupungin taholta ymmärrystä tällaiselle vaihtoehtokulttuurille, se jää nähtäväksi. (Hackman 2011.)

Mikäli festivaalin järjestäminen Tanssisali Lutakon läheisyydessä ei ole tulevaisuudessa mahdollista, tullaan Jelmussa käymään pitkä keskustelu, onko yhdis-

tyksellä jatkossa halua järjestää tapahtumaa toisaalla. Tanssisali Lutakko on niin yhdistyksen toiminnan kuin Lutakko Liekeissä –festivaalinkin kiinnekohta ja se on helpottanut tapahtuman käytännön järjestelyjä viimeiset viisi vuotta. Mahdollisesta paikan vaihdosta keskusteltaessa punnitaan huolella sitä, riittävätkö yhdistyksen taloudelliset resurssit tuotannon siirtämiseen kauemmas omista toimitiloista. Lisäksi Jelmussa tullaan pohtimaan, mitä mahdollinen paikan vaihto tekisi tapahtuman imagolle. Lutakko Liekeissä –festivaali on vakiinnuttanut asemansa nimenomaan Tanssisali Lutakon kauden avajaisjuhlan, ja erityisesti Jyväskylän ulkopuolella tapahtuma kulminoituu Tanssisali Lutakkoon. Muuttuisiko tilaisuuden luonne ja tunnelma niin radikaalisti uuden paikan myötä, että festivaalin vakiokävijät eivät enää tuntisi sitä omakseen? Näitä kysymyksiä Jelmussa tullaan tulevaisuudessa pohtimaan, mikäli paikkaa festivaalille ei uudistuneelta Lutakon alueelta löydy.

8 FESTIVAALIN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Suomen kulttuuritapahtumien kattojärjestön Finland Festivalin mukaan kulttuuritapahtumien määrä on kasvanut maassamme 20:llä uudella tapahtumalla kymmenen vuoden aikana ja tapahtumista yli 80 % järjestetään kesällä. Kaikista kulttuuritapahtumista yli kaksi kolmannesta on musiikkitapahtumia. (Ekholm 2007.) Kilpailu festivaalientällä on kovaa ja menestyäkseen kesätapahtumilta vaaditaan kykyä erottua.

Lutakko Liekeissä –festivaalin erottaa muista kesän tapahtumista sen erityislaatuiset puitteet ja ohjelmisto, joka pyrkii tarjoamaan tapahtuman kävijöille uutta ja tuoretta musiikkia. Festivaalialue ja ohjelmisto ovatkin festivaalin loppumattomia kehittämisen paikkoja. Ohjelman tulee olla ajankohtaista sekä muista erottuvaa. Tapahtuman puitteiden tulee vastata tapahtuma-alueen ympärillä alati laajentuvan rakennuskannan asettamiin haasteisiin.

Lutakko Liekeissä –festivaalin tulevaisuuden haasteita ovat toisaalta taiteelliset, toisaalta tuotannolliset ja raa'an käytännönläheiset kysymykset. Tulevaisuuden

taiteelliset ratkaisut vahvistavat tapahtuman asemaa, nostavat sen valtakunnalliseen tietoisuuteen ja vahvistavat kohderyhmää entisestään. Tuotannon puitteissa pyritään ratkaisemaan käytännön elämän ongelmia suhteessa esimerkiksi tiedottamiseen, talouteen ja tapahtuma-alueen uudistuksiin. Käsittelen tässä kappaleessa näitä osa-alueita tulevaisuuden näkökulmasta ja tuon esille niitä visioita, jotka ovat syntyneet tämän tutkimuksen puitteissa ja festivaalia järjestettäessä.

8.1 Taiteelliset visiot

Ohjelmiston suunnittelussa tärkeää on ajantasainen tieto kiinnostavasta musiikista ja uusista tulokkaista musiikkirintamalla. Keskeistä on myös tietää, mitä muut kesän rockfestivaalit asiakkailleen tarjoavat. Lutakko Liekeissä –festivaalin ohjelmiston tulee jatkossakin olla suunnattu musiikkia laaja-alaisesti harrastaville keikkakävijöille, jotka kuluttavat musiikkia myös ostamalla levyjä ja seuraamalla alan julkaisuja. Tämän kävijäryhmän mieltymyksiin vastaaminen vaatii ohjelman tekijältä tarkkaa perehtymistä ja ehkä myös kykyä olla hiukan aikansa edellä. Tapahtuman sijoittuminen loppukesään tekee siitä altavastaajan suhteessa muihin kesän festivaaleihin, ja muista poikkeava ohjelmisto on kiinnostavuuden ehdoton edellytys. (Pulkinen 2010.) Kehittyäkseen Lutakko Liekeissä -festivaalin ohjelmiston tulee jatkossakin olla uusiutumiskykyinen ja tuore.

Tulevina vuosina festivaali panostaa entisestään marginaaliseen musiikkiin. Taiteellisesta visiosta vastaa promoottori Raine Pulkinen. Tapahtuma tarjoaa jatkossa entistä tiukemmin yhden musiikkityylin ohjelmaa kuitenkin siten, että esiintyjät ovat sopivasti ”cross over” eli genrerajojen yli kuulijoita tavoittavia bändejä (Pulkinen 2010). Tulevaisuuden linjaukset pidetään kuitenkin sen verran avoimina, että mikäli tiukka marginaalinen raja ei tavoita kävijöitä riittävästi, tarjontaa on mahdollista laajentaa takaisin menneiden vuosien malliin.

Taiteellisten visioiden kanssa käsi kädessä kulkee tapahtuma-alueen suunnittelu ja koko. Mikäli marginaalinen musiikkilinjaus todetaan taiteellisesti korkeatasoiseksi ja ikään kuin tavoitetilaksi tapahtumajärjestämisessä, mutta kävijöitä tavoitetaan sillä aiempaa vähemmän, on mahdollista pienentää tapahtuma-

aluetta tuolle yleisölle sopivaksi. Käsittelen festivaalin alueratkaisuja tarkemmin alaluvussa 8.4 Tapahtuma-alue tulevaisuudessa.

8.2 Talouden haasteet

Tylysti yleistäen suurehko yleisöpohja parantaa festivaalin toimintaedellytyksiä, koska yleisömäärää ja sen kasvua käytetään usein yhtenä festivaalin suosion mittana. Taiteen keskustoimikunnan vuonna 1999 keränneen kyselyaineiston mukaan festivaalit saivat lipputuloista 34 % kokonaistulostaan. (Kukkonen 2000, 33.) Tästä on yksiselitteisesti pääteltävissä festivaalien, myös Lutakko Liekeissä –festivaalin tulo rakenne. Lipunmyyntiä ja näin ollen kävijämääriä voidaan pitää suurimpana yksittäisenä onnistumisen edellytyksenä, kun tarkastellaan tapahtumaa sen taloudellisista lähtökohdista. Laaja yleisöpohja, sen kasvu ja festivaalin laadukkuus on kuitenkin tätä yleistystä monimutkaisempi kysymys ainakin Lutakko Liekeissä –festivaalin tuotannossa. Jelmussa on paljon pohdittu kysymystä siitä, minkä kokoista festivaalia yhdistyksessä halutaan järjestää (Pulkinen 2010).

Tulevaisuudessa Jelmussa tulee linjata tapahtuman kasvun tavoitteet sellaisiksi, että ne ovat tuotannollisesti ja sitä kautta taloudellisesti kestäviä ja mahdollistavat tapahtuman järjestämisen jatkossakin. Perimmäinen kysymys lienee, halutaanko tapahtumasta tehdä taiteellisesti korkeatasoinen, marginaalisen yleisön tavoittama pieni rockfestivaali vai tehdäänkö ohjelmiston suhteen kompromisseja, jotka mahdollistavat suuremman tuotannon. Taiteellisesti nämä kompromissit tarkoittaisivat sellaista ohjelmaa, joka tavoittaisi kuulijoita ja kävijöitä myös valtavirrasta. Onko suuri kävijämäärä ainoa onnistumisen mittari?

Lutakko Liekeissä –festivaalista on mahdollista rakentaa tuotannollisesti ja sitä kautta taloudellisesti järkevä, tuloilla kulunsa kattava festivaali ilman tuhansien henkien yleisöä. Kyse on tiukasta budjettikurista ja tuotannon hallinnasta. Alueen koko vaikuttaa tuotantokuluihin ja ohjelmisto puolestaan alueen kokoon. Nämä linjanvetokysymykset Jelmussa määrittävät festivaalin kehitystä jatkossa niin taiteellisesti kuin taloudellisestikin.

Kuten aiemmin totesin, tapahtuman kävijämäärä ja lipunmyynti määrittävät tulorakennetta keskeisellä tavalla. Lutakko Liekeissä –festivaalin talouden haasteita tulevaisuudessa on tämän lisäksi myös ulkopuolinen tuki. Tapahtuma on mahdollista toteuttaa täysin Jelmun omarahoituksella, mutta ulkopuolisen vetoavun, erityisesti julkisen tuen hakeminen on periaatekysymys. Jatkossa Jelmua panostetaan erityisesti julkisen tuen hakemiseen festivaalin talouden tueksi.

Elävän musiikin kentällä on viimeisinä vuosina käyty kiivasta keskustelua alan arvostuksesta ja sen näkymisestä tai näkymättömyydestä, erityisesti koskien julkisia tukia. Elävän musiikin kentällä on yli sata säännöllistä konserttitoimintaa ylläpitävää musiikkiklubia, 90 konserttitaloa, 70 musiikkiyhdistystä ja reilu sata tapahtumatuottajaa. Elävän musiikin kentällä järjestettiin vuonna 2008 yli 15 000 konserttia, joiden yhteenlaskettu kävijämäärä oli noin kolme miljoonaa. Kentän liikevaihto oli tuolloin noin 148 miljoonaa euroa ja liikevaihto kasvaa koko ajan. Tämän elävän musiikin kentän saama julkinen tuki on melko vähäistä ja se jakautuu hyvin epätasaisesti toimijoiden kesken. Julkiset ja yksityiset tuet kentälle ovat noin 9 % kentän liikevaihdosta. (Saarela 2011, 6.) Tuen prosentuaalisesta vähyydestä voidaan päätellä jotain elävän musiikkikulttuurin arvostuksen määrästä. Tähän arvostukseen Jelmua pyrkii ottamaan kantaa hakemalla aktiivisesti tukia Lutakko Liekeissä –festivaalilleen tulevaisuudessa.

8.3 Markkinoinnin ja tiedottamisen kehittäminen

Lutakko Liekeissä –festivaalin näkyvyydessä ollaan koko festivaalin olemassaolon ajan panostettu markkinoinnin sijaan erityisesti tiedottamiseen. Tiedottamista voidaan ajatella ilmaisena mainontana (Pulkkinen 2010). Markkinoinnissa on luotettu perinteiseen julistemainontaan. Vaikka se saattaakin vaikuttaa vanhanaikaiselta, ei julistemainonnan arvoa tule vähätellä. Visuaalinen ilme, kuten julisteet ja flyerit, on kulttuurituotteen näkyvin osa, jonka tärkeyden huomaa viimeistään siinä vaiheessa, kun se puuttuu. (Kempainen 2009.) Visuaalisen ilmeen luojana ja imagon osana julisteiden lisäksi markkinoinnissa on panostettu kotisivuihin. Yhtenäinen visuaalinen ilme julisteissa ja internetmainonnassa on

toiminut katseenvangitsijana, jonka perusteella potentiaalisen asiakkaan on helppo panna merkille tapahtuman näkyvyys eri medioissa ja markkinoinnin paikoissa. Markkinointi on Lutakko Liekeissä –tapahtumassa toteutettu tyyllillä ja ennen kaikkea pienellä budjetilla. Tiedottamisessa sen sijaan riittää parannettavaa.

Vastaan tapahtuman tiedottamisesta yhdessä promoottori Pulkkisen kanssa. Tapahtumasta tiedottamisen aikataulu painottuu erityisesti kesäkaudelle. Tiedottamisen sykli kiihtyy tapahtuman lähetessä loppukesästä. Samaan aikaan tiedotetaan Tanssisali Lutakon syyskauden alkamisesta, mikä onkin aiheuttanut usein sekavaa ja epäjohdonmukaista tiedottamista, sillä Jelmun muun toiminnan tiedottamisesta vastaa yhdistyksen varsinainen promoottori Matti Salmela. Jatkossa tiedottamista kehitetään tekemällä suunnitelma, mitä ja mistä tiedotetaan missäkin vaiheessa. Suunnitelma toteutetaan yhdessä yhdistyksen muiden toimijoiden kanssa ja samalla myös työnjakoa selkeytetään epäjohdonmukaisuuksien välttämiseksi. Tulevaisuudessa tiedottamisessa keskitytään myös erilaisiin painopistealueisiin. Tiedotteisiin etsitään uusia ja mielenkiintoisia aiheita, jotta ne erottuisivat edukseen. Tällaisia painopisteitä voisivat olla esimerkiksi ohjelmiston ulkomaalaiset esiintyjät, jotka keikkailevat Suomessa ensimmäistä kertaa, yhdistyksen lukuisat vapaaehtoistyöntekijät tai vaikkapa tapahtuma-alueen uudistukset.

8.4 Tapahtuma-alue tulevaisuudessa

Tapahtuman erityislaatuista puitteista pyritään joka vuosi ottamaan kaikki hyöty irti. Tanssisali Lutakon kiinteistöä hyödynnetään tuotannossa käytännön tasolla ja esimerkiksi osa esitystekniikan sähkövedoista tehdään suoraan sisätiloista. Festivaalialuetta pyritään joka vuosi kehittämään entisestään myös erityisesti sen viihtyisyyden puolesta. Jatkossa kehittämisen paikkoja ovat aluevalaisu ja alueella tarjolla olevien palvelujen laajentaminen.

Kesällä 2010 Lutakko Liekeissä –festivaaleilla oli ensimmäistä kertaa käytössä kaksi ulkoesiintymislavaa. Tulevaisuudessa pysytään uudessa aluejärjestelyssä

taloudellisten resurssien niin salliessa. Uusi aluejärjestely lähes kaksinkertaisti tuotantokulut aiempiin tapahtumiin verrattuna ja yhdistyksessä on tarpeen joka vuosi uudestaan keskustella, onko järjestäjällä taloudellista riskinottoa kykyä tai – halua tällaisiin järjestelyihin. Yhdellä uudella lavalla kuitenkin mahdollistetaan entistä järkevämmät soittoaikataulut, jotka palvelevat yleisöä entistä paremmin. Lisäksi uusi ulkolava on luonnollinen tapa kasvattaa festivaalia ja laajentaa tapahtuma-aluetta yleisöystävällisemmäksi.

Kehittämistä löytyy myös niistä palveluista, joita alueella on tarjolla tapahtuman asiakkaille. Alueelle kaivataan monipuolista ruokatarjontaa, jonka puitteissa huomioitaisiin festivaalin kävijäkunta, joka suurelta osin on nuorta vaihtoehtoväkeä. Erityisesti kasvisruokaa tarjoavien myyntipisteiden hankkiminen on tulevaisuudensuunnitelmissa. Lisäksi palveluissa tulee huomioida niiden hinta juuri kävijäkunnan vuoksi. Nuorilla ei ole useinkaan varaa tai halua käyttää oheispalveluihin ylettömästi rahaa, vaan esimerkiksi ruokaa tulee alueelta saada maltilliseen hintaan.

Tulevaisuudessa tapahtumasta pyritään tekemään entistä helpommin lähestyttävä ja siinä hyödynnetään festivaalin sijaintia Jyväskylän keskustan tuntumassa. Tapahtumaan on helppo tulla vaikka vain yhden tai kahden esiintyjän vuoksi ja lipun hinta pidetään jatkossakin niin edullisena, ettei se nosta kynnystä osallistua.

Laadukkaan ohjelmiston ja erityislaatuisen tapahtuma-alueen lisäksi festivaalin tavoite on lisätä Keski-Suomen kulttuuritarjontaa ja erityisesti elävää musiikkia. Lutakko Liekeissä –festivaali tuo Keski-Suomea esille paikkana, jossa kulttuuri ja nuorison harrastusmahdollisuudet on huomioitu. Festivaali pyrkii jatkuvasti lisäämään näkyvyyttä myös Jyväskylän ulkopuolella. Jelmun asiansa osaava toiminta kiinnostaa jo nyt Suomen nuorisoa ja musiikkiaktiiveja, joten hyvä pohja maineikkaalle tapahtumalle on olemassa. Ohjelmistossa näkyy vahva paikallinen painotus ja festivaalin näkyvyyden kautta halutaankin aikaansaada laajempaa kiinnostusta keskisuomalaisia musiikin osaajia kohtaan. Kehittyäkseen jatkossa Lutakko Liekeissä –festivaali pyrkii houkuttelemaan asiakkaisiin paikallisten musiikin harrastajien lisäksi kävijöitä kauempaakin.

LÄHTEET

Ekholm, Jukka 2007. Kulttuuritapahtumat täyttävät Suomen kesän. Tieto&trendit (14) 4-5/2007, 20.

Grönfors, Martti 2008. Laadullisen tutkimuksen kenttäyömenetelmät. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 53.

Hackman, Ilkka 2011. Miksi Liekit sammuvat? Keskisuomalainen (141) 237/2011, 13.

Hakkarainen, Pirkko 1998. Vapaaehtoistoiminta Suomessa. Viitattu 14.9.2011. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:zm4bqtY7X_0J:www.kansalaisareena.fi/index.php%3F sivu%3Dtovapaaehttoim+vapaaehtoisty%C3%B6n+motiivit+kansalaisareena&cd=1&hl=fi&ct=clnk&gl=fi&client=firefox-a

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 200-212.

Hänninen, Sakari & Kangas, Anita & Siisiäinen, Martti 2003. Mitä yhdistykset välittävät? Tutkimuskohteena kolmas sektori. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy, 167.

Jelmun säännöt 2008.

Jelmun toimintakertomus 2010.

Jelmun toimintasuunnitelma 2011.

Jyrä, Jukka 2010. Nupit kaakkoon. Musiikkitalaisuuden järjestäminen. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Jyväskylän kaupunki 2010. Lutakonaukion ja sataman tarkennettu yleissuunnitelma. Viitattu 12.9.2010. http://www3.jkl.fi/tekpa/kapu/investoinnit/lutakonsatama/yleissuunnitelma2009/raportti_120210a.pdf

Kainulainen, Kimmo 2005. Kunta ja kulttuuri talous. Tampere: Tampere University Press.

Kempainen, Anni 2009. Ei kaikille kaikkee, mutta joillekin jotain. Tutkimus kolmen turkulaisen dj-klubin imagosta, markkinoinnista ja asiakkaista. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelman opinnäytetyö.

Komppula, Anna-Liisa 2010. Kahvia ja onnistumisen kokemuksia. Vapaaehtoistyö ja sen motiivit Jelmury:ssä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelman opinnäytetyö.

Kukkonen Tiina 2000. Festivaalit 1996-2000. Tilastotietoa kulttuuritapahtumien julkisesta tuesta, taloudesta ja yleisöistä. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta, 33.

Parantainen, Jari 2007. Tuotteistaminen. Rakenna palvelusta tuote 10 päivässä. 3. painos. Helsinki: Talentum Media Oy, 85.

Pulkkinen, Raine 2010. Haastattelu 13.2.2010. Jyväskylä: Tanssisali Lutakko.

Saarela, Annamaija 2011. Nyt on musiikin vapaan kentän vuoro! Valtakunnallisen klubi- ja aluekiertuehanke VAKAn loppuraportti. Euroopan Unioni, 6.

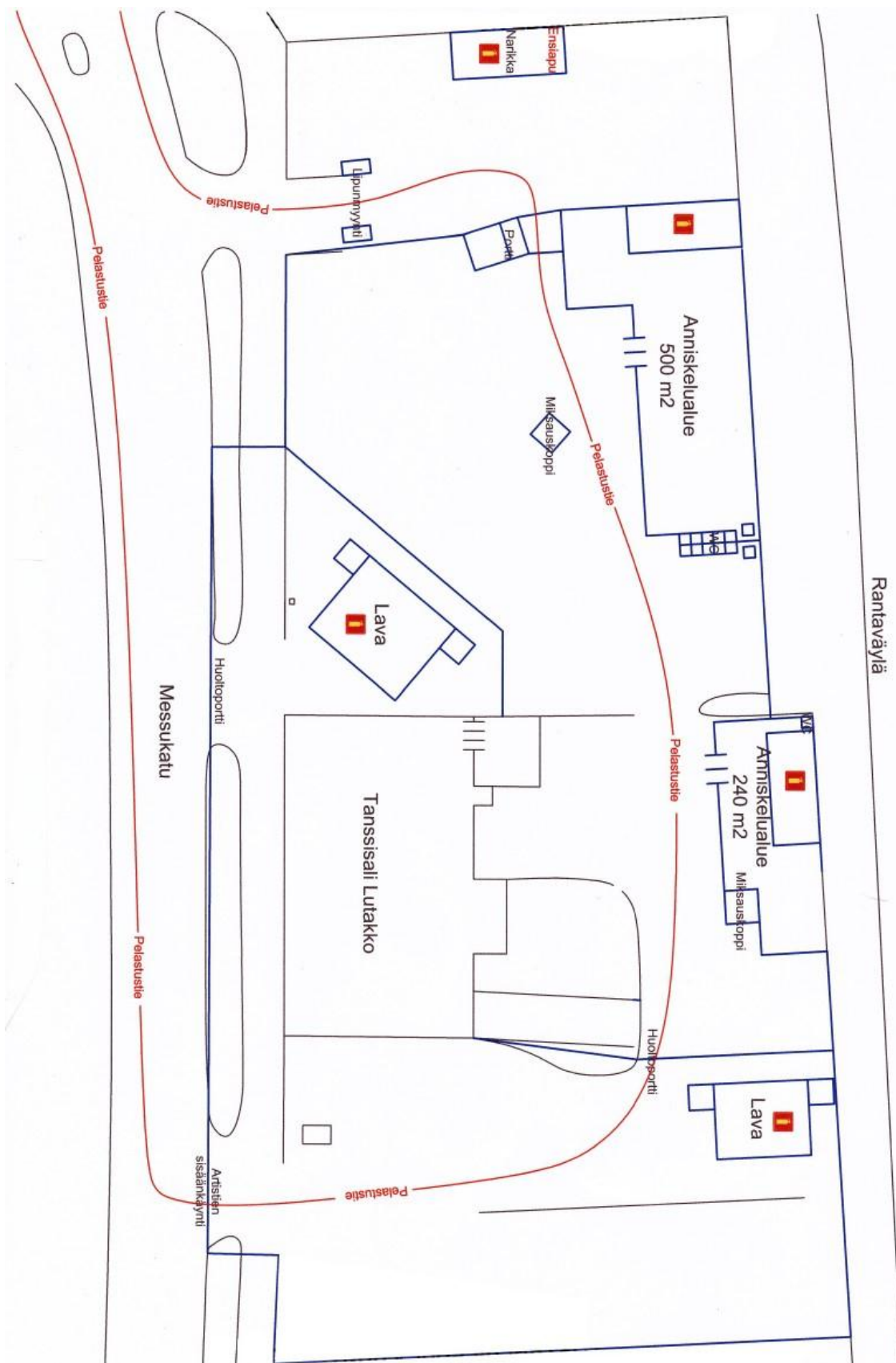
Suomen rock-klubien liiton säännöt 2010.

Teatterikorkeakoulu 2007. Minäkö tutkija? Johdanto laadulliseen/postpositivistiseen tutkimukseen. Viitattu 26.9.2011.
<http://www.xip.fi/tutkija>

Tuomaala, Tomi 2010. Schaumaninkatu 3. Tanssisali Lutakko 1990-2010. 1. painos. Jyväskylä: Jyväskylän elävän musiikin yhdistys Jelmu ry.

LIITTEET

Liite 1: Kartta tapahtuma-alueesta

Liite 2: Kustannusarvio 2010

MENOT

Ohjelmakulut	39 000
Artistimajoitus	1 000
Esitystekniikka	18 500
Rakennus	2 000
Markkinointi	1 500
Rannekkeet	500
Luvat	500
Catering	2 500
Muut menot (tarvikkeet)	500
Asiakaslahjat	500
Rahtikulut	1 000
Menot yhteensä	67 500

TULOT

Lipunmyynti	23 000
Anniskelu	13 000
Sponsorisopimukset	10 000
Avustukset	3 000
Muut tulot (esim. narikka+paitamyynti)	500
Jelmun omarahoitus	18 500
Tulot yhteensä	68 000

Tulos **500**